

SCIRA

(Swedish Council of International Reading Association)

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

för verksamhetsåret 2024

SCIRA:s styrelse avger härmed sin redogörelse för verksamheten under 2024.

Styrelsen har under året haft följande utseende:

Marie Kallin Fredriksson, ordförande, Margita Rönngren, sekreterare, Kerstin Jansson, kassör
Övriga ledamöter: Susanne Granberg, Eva Hallström, Magdalena Lakso, Ulla Nilsson, Ulla-Britt Persson, Catharina Tjernberg, Ingrid Häggström, suppleant, Ann-Mari Tormalm, suppleant. Revisorer: Ann Holmberg, Emma Holmqvist. Ulla-Britt Persson har varit SCIRA:s representant i FELA (Federation of European Literacy Associations) med Eva Hallström och Marie Kallin Fredriksson som ersättare.

Styrelsen har under året haft två ordinarie protokollförda möten, ett i samband med årsmötet i april och ett den 14 oktober (digitalt), ett par kortare digitala möten samt en del kontakter via mail och telefon. Av praktiska skäl blev vi tvungna att hålla årsmötesförhandlingarna digitalt den 10 april, innan vi träffades i Stockholm för en mera officiell tillställning. Styrelsemöte hölls i Åkersberga på kvällen den 13 april och på förmiddagen den 14 april.

I Stockholm den 13 april samlades vi för utdelning av SCIRA:s Hedersdiplom samt för att uppmärksamma 2023 års mottagare av Eve Malmquists pris för läsforskning. Mottagare av Hedersdiplomet för 2024 var Stiftelsen LegiLexi, vars medarbetare Sofia Norén och Sara Magnusson hade arrangerat tilldragelsen i stiftelsens lokaler på Strandvägen i Stockholm med närvaro av ett antal av de forskare och kunniga pedagoger som deltagit i utarbetandet och den fortlöpande utvecklingen av LegiLexis nätbaserade arbetsmaterial. SCIRA:s Hedersdiplom 2024 tilldelades LegiLexi med följande motivering:

Med visionen att "alla barn ska lära sig läsa ordentligt i svenska skolan" har stiftelsen LegiLexi sedan 2014 hämtat kunskap från svenska forskare och erfarna pedagoger och utvecklat ett nivåanpassat, nätbaserat analysverktyg för kontinuerlig kartläggning samt en stor bank av undervisningsmaterial för läsundervisning. Materialet har kostnadsfritt tillgängliggjorts för landets lärare och elever.

Sofia Norén och Sara Magnusson från LegiLexi tar emot hedersdiplomet av SCIRA:s ordförande Marie K Fredriksson. Diplomet är utformat av Anna Niklasson.

Det kan tilläggas att LegiLexis material har uppmärksammats av *Vi lärare* och deras nättidskrift *Specialpedagogik* den 30 november 2023, under rubriken "LegiLexi vinner mark", där det bland annat framhålls att deras diagnosmaterial tycks ha större träffsäkerhet än Skolverkets obligatoriska dito. Utdelningen av hedersdiplomet och Eve Malmquists pris omnämns i en artikel i Svenska Dyslexiföreningens tidskrift 2024 nr 2.

Vid mötet i Stockholm berättade Sofia Norén om det fortsatta arbetet med materialet, SCIRA:s ordförande Marie Kallin Fredriksson berättade om SCIRA och Ulla-Britt Persson informerade om Eve Malmquists pris. De båda aktuella pristagarna, Karin Forsling, Karlstads universitet, och Erika Sturk, Umeå universitet, fick därefter möjlighet att tala om sin respektive forskning. LegiLexi bjöd de närvarande på förplägnad, och det blev en stunds livliga diskussioner i mindre grupper bland annat om den forskning som just presenterats och om svenska elevers läs- och skrivförmåga i allmänhet.

Karin Forsling och Erika Sturk, mottagare av Eve Malmquists pris för läsforskning.

Efter styrelsens förflyttning till Åkersberga hölls ett informellt styrelsemöte, där vi bland annat diskuterade SCIRA:s framtid utan att egentligen komma fram till något konkret beslut annat än att fortsätta som förut tills vidare. Det innebär att SCIRA har en nationell styrelse som träffas vid årsmötet och har digitala styrelsemöten och mailkontakter vid behov. Därutöver fortsätter Östgötasektionen av SCIRA att vara verksam, framför allt med skrivartävlingen som utlyses varje år i början av vårterminen.

Temat för skrivartävlingen 2024 var "En upplevelse". Drygt 80 bidrag skickades in, varav en del var skrivna i par eller i grupp, varför antalet deltagande elever i åk 2 och 4 var betydligt större än 80. Tävlingen har anordnats varje år sedan 1990. Läsningen av bidragen fördelas mellan den lokala styrelsens medlemmar, som därefter utser pristagare. Dessa får var sin bok, och en del klasser som styrelsen anser gjort ett särskilt gott arbete blir belönade med klasspris. Lokala författare och förlag bidrar ibland med gåvoböcker och lokalavdelningen medlemsavgifter går oavkortat till inköp av prisböcker. Prisutdelningen denna gång anordnades i samband med Läskunnighetens Dag i början av september på Stadsbiblioteket i Linköping och var som vanligt välbesökt. En utställning av texterna arrangerades på biblioteket och var tillgänglig under två veckor. Föreningen delar också varje år sedan 1984 ut ett diplom, kallat ABC-tuppen, vilket består av ett bokmärke i form av en tupp samt ett

diplom med motivering. Årets mottagare var *Ewa Bäckelid*, som är en engagerad lärare i svenska som andraspråk och en stor inspirationskälla för både sina elever och sina kolleger.

Alltsedan starten 1964 har SCIRA haft ett gott samarbete med sina nordiska motsvarigheter och under senare år även med den europeiska federationen (FELA). Under 2024 (23-26 juni) hade *23rd European Conference on Literacy* förlagts till Chania på Kreta. FELA utlyser inför varje europeisk konferens en tävling om bästa literacyprojekt¹, som belönas med ett diplom och inbjudan med betald anmälningsavgift till aktuell konferens för att presentera sitt projekt. Årets vinnare var ett projekt från Finland *Words matter – supporting adolescent literacy in rap workshops*. Arbetet i projektet går ut på att stödja tonåringars läs- och skrivutveckling genom att använda rapmusikens texter som underlag för diskussioner och skrivande av egna texter i workshops, både i grupp och enskilt.

I samband med konferensen höll FELA sin årliga 'General Assembly'. Eftersom ingen i SCIRA:s styrelse hade möjlighet att delta denna gång representerades SCIRA av FinRA²:s representant Sari Sulkunen. På agendan fanns bland annat inval av en ny medlem, en literacyförening från Cypern, samt val av exekutiv kommitté för kommande verksamhetsår, vilket utföll enligt följande:

Marieta Tzvetkova, Bulgarien (ordförande), *Sandra Kalnina*, Lettland (vice ordförande), *Guðbjörg Tórsdóttir*, Island (sekreterare), *Ann-Sofie Selin*, Finland (kassör).

Vid mötet fastställdes även platsen för nästa European Conference on Literacy (den 24:e), som kommer att hållas i Ljubljana, Slovenien (6-8 juli 2026). Information kommer att finnas på FELA:s hemsida (www.literacyeurope.org).

Vid ett tidigare möte hade FELA beslutat att avsätta pengar för en forskningsfond, där medlemsorganisationerna ska kunna söka medel för projekt som innebär samarbete över nationsgränserna. För detta ändamål tillsattes en panel av forskare för att granska inkomna ansökningar. *Catharina Tjernberg* från SCIRA:s styrelse hade blivit inbjuden att medverka i denna panel och tackat ja. Utnämningen gäller två år i taget. Panelen består av: *Renate Valtin*, Tyskland (ordförande), *Iris Pereira*, Portugal, *Lydia Dachkova*, Bulgarien, *Catharina Tjernberg*, Sverige, *Dieter Isler*, Schweiz. Reserver: *Sabine Little*, Storbritannien, *Juli-Anna Aerila*, Finland, *Maria Jürimäe*, Estland.

Utlysningen av det första forskningsanslaget gjordes tidigare under 2024 och deadline för ansökan var 10 oktober. Efter granskning av de inkomna ansökningarna enades panelen om att bevilja medel för ett forskningsprojekt som ska genomföras av literacyorganisationerna i Finland, Estland och Lettland (se bilaga 1).

De få av oss som är kvar i föreningen kämpar vidare ytterligare ett år i förhoppningen att det lilla vi kan uträtta trots allt gör en viss skillnad. Vi uppmärksammar varje år – med ett

---

¹ FELA Award for Innovative Literacy Promotion in Europe

² Finnish Reading Association

hedersdiplom – någon person eller organisation som gör viktiga insatser för läs- och skrivutvecklingen hos barn, unga och vuxna, och vi främjar läs- och skrivforskning i Sverige genom att dela ut Eve Malmquists pris för läsforskning. Genom vårt engagemang i FELA bidrar vi också till arbetet i en europeisk kontext i en tid då samarbetet över nationsgränserna är viktigare än någonsin.

Linköping 2025-04-05

SCIRA:s styrelsen

Marie Kallin Fredriksson, ordförande, Margita Rönngren, sekreterare, Kerstin Jansson, kassör, Ulla-Britt Persson, vice ordförande, Susanne Granberg, Eva Hallström, Magdalena Lakso, Ulla Nilsson, Catharina Tjernberg, Ingrid Häggström, Ann-Mari Tormalm

Bilaga 1. FELA Research Grant 2024

Federation of European Literacy Association (FELA) Research Panel

Vi som ingår i Federation of European Literacy Association (FELA) Research Panel, har bedömt, och efter komplettering rörande tillvägagångssätt och genomförande, godkänt ett forskningsprojekt för mottagande av forskningsmedel. Ansökan avser ett forskningsprojekt där kreativitet i literacyundervisningen undersöks, med syftet att ta reda på hur kreativ literacyundervisning kan stimulera elevernas intresse för literacy, öka meningsfullt engagemang och nöjet att läsa. Forskningen kommer att genomföras av FinRA, EstRA och LatRA. Partneruniversitet (Jyväskylä, Tallinn, Tartu, Åbo, Lettlands universitet) kommer aktivt att delta i metodutveckling, datainsamling och dataanalys. Lärare och andra yrkesverksamma kommer också att involveras i projektet. I bakgrunden till studien finns oron för elevernas sjunkande textförståelse och bristande motivation att läsa (PISA 2022; PIRLS, 2021). Studien undersöker vidare om kreativ literacy och kreativa metoder inom literacyundervisningen kan erbjuda innovativa lösningar för att vända nedgången i läskunnighet.

Catharina Tjernberg